

Samenwerkingsverbanden delen hun ervaringen

Integraal programmeren

De noodzaak tot integraal programmeren wordt steeds groter. Maar waar te beginnen? Wie heeft er tips? Wat zijn de valkuilen? In deze nieuwe serie 'Samen werkt het!' worden samenwerkingsverbanden tussen gemeenten, provincies, woningcorporaties, waterschappen en netwerkbedrijven aan het woord gelaten die interessante ervaringen hebben opgedaan.

Het COB (Centrum voor Ondergronds Bouwen, De Bouwcampus en stichting Mijn Aansluiting) interviewden acht succesvolle samenwerkingsverbanden tussen netwerkbedrijven en beheerders van de openbare ruimte en delen in deze reeks hun belangrijkste tips. Dit keer vanuit AZON, het samenwerkings-

verband tussen dertien gemeenten in Zeeland, Waterschap Scheldestromen en netwerkpartijen Evides en Stedin.

Waar te beginnen?

'Dat de directie tekent, betekent niet automatisch dat er samenwerking is.' Dit citaat van AZON is een rake opmerking,

want met het gezamenlijk zetten van een handtekening onder een convenant is nog niet direct een soepele samenwerking geboren. Waar te beginnen? Volgens de AZON-partners is het cruciaal een onafhankelijke samenwerkingscoördinator aan boord te hebben, die echt op proces stuurt en bij overleggen tussen verschillende lagen aanwezig is. Ook werkte het voor het samenwerkingsverband goed om met een gemotiveerde kopgroep van start te gaan, en deze daarna uit te bouwen. Stap voor stap.

Daarnaast besteedden de AZON-partners in de beginfase veel tijd aan elkaar kennen, begrijpen en vertrouwen. Vanuit AZON wordt hieraan toegevoegd: 'Inte-

(foto: Michiel G.J. Smit)

TIPS VAN AZON

- * Investeer in elkaar leren kennen en vertrouwen.
- * Neem tijd voor gesprekken over het waarom en houd vast aan het overkoepelende doel.
- * Partijen moeten zich ervan bewust zijn dat de gemeente uit veel verschillende afdelingen bestaat.
- * De rol van samenwerkingscoördinator is heel belangrijk. Als het tegenzit, verval dan niet in verwijten, maar ga terug naar de bedoeling.
- * Een juridische overeenkomst is nodig voor continuïteit.
- * Maak bij de start gebruik van al bestaande (overleg)structuren of samenwerkingen.
- * Houd het simpel, ga stap voor stap: begin met het delen van niet-kritische plannen.
- * Werk zo snel mogelijk toe naar een eerste succes, al is het klein. Daarmee laat je de waarde zien.
- * Houd alle niveaus voldoende geïnformeerd. Vertrek vanuit een concept met ruimte voor doorontwikkeling.

graal programmeren kan alleen als je verdiept in de partijen waarmee je samenwerkt.¹ Onderling vertrouwen en begrip voor elkaars belangen, dat zijn essentiële zaken voor de partners. Het hoeft helemaal niet ingewikkeld te zijn. Laat iedere partij bijvoorbeeld een presentatie voorbereiden over hun proces, waar men tegenaan loopt en wat hun doelen zijn.

Een ander essentieel onderdeel voor een goede start van de samenwerking is volgens de AZON-partners het samen bepalen van spelregels, zoals: wat mogen partners van elkaar verwachten en waar zijn partners op aanspreekbaar? Ze geven aan dat voor hen het belangrijkste ingrediënt voor succes is: dat iedereen in alle openheid inzicht geeft in elkaars belangen.

Daarna konden de AZON-partners aan de slag met het formuleren van hun gezamenlijke doel: het realiseren van de hoogste maatschappelijke waarde tegen de laagste kosten. Maatschappelijke waarde hierin is niet altijd geld, maar ook het belang van bijvoorbeeld burger, netbeheerder en gemeente. Voor de AZON-partners werkt het goed dat hun doel niet té

WELKE TOOLS RAADT AZON AAN?

- * Werksessie 'Pressure cooker samenwerken in de ondergrond' en het spel 'Botsende belangen'.
- * Stel een intentieverklaring op.
- * Stel een samenwerkingsovereenkomst op.
- * Richt een pilot in.
- * Kies het juiste informatie-uitwisselingssysteem waarin iedereen goed kan werken.

specifiek is, zodat ieder er vanuit zijn of haar rol invulling aan kan geven en kan blijven optimaliseren.

Wat zijn de valkuilen?

Een potentiële valkuil die de AZON-partijen noemen, is het zien van een informatie-uitwisselingssysteem als oplossing voor alles. Natuurlijk zijn degelijke (proces) afspraken of systemen voor informatie-uitwisseling essentieel, maar de échte winst zit voor AZON in het samen gaan zitten en de plannen met elkaar bespreken.

Andere valkuilen zijn volgens de AZON-partners de lastige situaties waar het gaat over het inleveren van autonomie en het vasthouden aan eigen belangen. Daarom zijn de spelregels zo fundamenteel. Daarnaast geven de AZON-partners aan dat het voor de deelnemers in hun werk echt een cultuurverandering is. Het delen van plannen vóórdat ze vaststaan is een hele andere manier van werken. Voor AZON werkt het goed elkaar de ruimte te geven om deze verandering door te voeren.

Tot slot benoemen de partners dat het voor hen goed werkt om zich vanaf de start van de samenwerking bewust te zijn van het feit dat het een traject gaat worden van samen ontwikkelen, vallen en opstaan. *

Noot

1. Onder integraal programmeren wordt verstaan: het afstemmen van langetermijnplannen (inclusief bijbehorende financiering) van verschillende organisaties en/of organisatieonderdelen met één of meer publieke taken, die samenwerken bij werkzaamheden aan de onder- en bovengrond in een gebied.

Scan bijgaande QR-code voor een informatiekaart met een totaaloverzicht van integraal programmeren van de fysieke leefomgeving.

De besproken sessies, formats en tools van AZON en diverse andere cases zijn kosteloos te downloaden via de bibliotheek op www.desamenwerkwijzer.nl. Zelf informatie, documenten en video's naar de bibliotheek opsturen kan via secretariaat@mijnaansluiting.org. Hier kun je ook een afspraak maken om te sparren met experts.